

Reciprocitat i convergència lingüística, en quin sentit?

written by Redacció Unilateral | 16 d'octubre de 2020

Aquest dimecres, 14 d'octubre, Manuel Sanchis ha contestat a les crítiques rebudes arran de l'ús del Català a TV3 en el debat organitzat per la **Fundació Congrés de Llengua Catalana** i que podeu consultar [aquí](#). La defensa que ha donat el contrapunt han estat els arguments i intervencions de F. Xavier Vila, director del Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació (CUSC) i Arnau Rius, de **Malaia.cat** (plataforma jove que impulsa els continguts en català a les xarxes). Que el bilingüisme de sentit únic no expressa reciprocitat és una realitat i cal, per tant, hem de vetllar per la salut de la nostra llengua: aquest ha estat el tema tractat, aquest dimecres, als diàlegs sociolingüístics entre I. Kathryn i A. Woolard, de la Universitat de Califòrnia a San Diego, i Joan Pujolar, de la UOC organitzats pel **Cruscat**:

«El cas català exemplifica els reptes derivats de la contextualització social, la de-contextualització i la re-contextualització de conceptes teòrics en el marc de contenciosos polítics. Aquest és un tema que confronta els estudis crítics de sociolingüística i d'ideologies lingüístiques de manera més àmplia.» [\[+\]](#)

L'afluència de comentaris i retrets a les xarxes socials i als mitjans posant de relleu la **castellanització progressiva** de la televisió catalana, en els darrers temps, no ha fet més que aflorar l'etern debat: per una banda, la missió per part de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals com a mitjà de comunicació nacional i plataforma crucial per a la **normalització i socialització del Català** i, per l'altra, la idea que el bilingüisme mata (sociolingüísticament parlant, és

clar). Trobar un equilibri en ambdós casos, entre la voluntat de reflectir la realitat del català al carrer i la voluntat que el català no perdi pistonada a l'hora de ser **llengua comuna** per als nouvinguts i els castellanoparlants que mostren una actitud contrària o recelosa al respecte, no és una tasca fàcil. No obstant, la realitat és que les institucions i, en concret, el Departament de Cultura, ha d'anar més enllà de les paraules i materialitzar en accions concretes a favor del catalanisme, -que no deixa de ser la defensa de la pròpia identitat, sempre qüestionada per un victimisme induït.

Tot i l'èxit de la immersió lingüística, garantir l'acompliment de la llei de normalització lingüística ha sigut una punta de llança molt defensada però que ha quedat, a la pràctica, en entredit, per una manca de pols, rigor que han conduït a certes contradiccions no resoltes. L'actualitat recent en el sector s'ha vist molt afectada per la Covid-16 i per la manca d'inversió econòmica però també per la seva gestió: és molt important poder disposar de més informació però cal plantejar-se algunes qüestions per la perillositat i diferents plans a cobrir i contemplar. Per exemple, si el 60 % de la despesa va destinada a recursos humans no s'entén que s'opti per l'externalització d'algunes produccions i, si bé la **competència, noves plataformes i canals de pagament** han augmentat això no ha de significar descuidar el tractament i el missatge que es transmet. El bilingüisme ha portat a la barreja entre ambdues llengües, a que la gent jove potser no percep o manté una apreciació o incidència més tènue vers l'idioma en relació a l'entorn. La Corporació responsable de l'únic canal públic de ràdio i televisió catalanes hauria d'actuar en l'acompliment dels **compromisos** per acostar el total de la ciutadania a la cultura pròpia: que certes situacions es donin no vol dir que siguin normals. La presència del castellà al mitjà és cada vegada més freqüent i, més enllà de la política lingüística i codi d'estil adoptats, hi ha l'actitud de cada professional que fa que fins i tot els presentadors es passin a aquest idioma als contertulians o

corresponsals no catalans quan entenen el Català i, al marge de que, els entrevistats o convidats poden ser diversos. És positiu conèixer idiomes però abans s'ha de ser conseqüent i valorar la pròpia si es vol que els altres la respectin.

Els casos específics que van fer saltar la llebre («Merlí», «Drama» i «Planta Baixa») són casos específics, si bé és cert que no cal personalitzar ja que és una pràctica bastant generalitzada. La tensió en parlar del tema és la tònica general, en el dia a dia, però la comunicació ha de servir per a reflexionar i **analitzar, des de diferents perspectives, el fenomen**. La participació ha estat fluïda i molt interessant: s'ha tractat de la presència d'altres idiomes com el fet que es doni a entendre que la presència del català és residual, a Catalunya, i de l'ús del recurs fàcil, tant en introduir neologismes o frases fetes espontànies o la parla del català barrejada amb el castellà. Ens referim, en aquest cas, sobretot a les sèries de ficció i a la programació adreçada al públic infantil i juvenil, als quals es vol també formar i sensibilitzar en el seu ús.

La presència de periodistes sobretot de Madrid es va valorar en un principi per tal de donar veu els professionals que allà no en tenien i amb una opinió democratitzada amb motiu dels fets de l'1-oct de 2017 ja ha passat i cal però revertir la tendència i donar més veu. Un altre argument: la situació econòmica i l'augment de competència, no ha de ser una excusa i és gràcies a la Plataforma per la Llengua, que es duen a terme gestions per tal que les pel·lícules que tenen traducció al català hi estiguin representades ja que de moment només Filmin contempla aquesta possibilitat en els subtítols. En positiu, **iniciatives** en la línia de col·laboració per part dels Països Catalans que caldria potenciar, en primer lloc, amb les col·laboracions i participacions habituals al canal català per part de periodistes i actors, així com també la reciprocitat televisiva amb el País Valencià i les Illes Balears per tal que les cadenes públiques autonòmiques es

puguin veure com a mínim en aquests territoris. Confiam en aquesta tasca la comunicació i acords dels tres governs amb el suport de les associacions i institucions amb la presència en òrgans tripartits i actuacions comunes en entitats tant importants com l'Institut d'Estudis Catalans, l'Institut Ramon Llull i Òmnium Cultural, entre d'altres.

Les iniciatives parlamentàries d'aquesta setmana per part de Compromís, esperem que també ajudin a aconseguir una llei d'igualtat lingüística, una llei de l'ensenyament que convergeixi amb el valencià i un munt de projectes en l'àmbit de l'educació, cultura i mitjans de comunicació. El govern elegit en la darrera legislatura i els anteriors van assumir implícitament aquests compromisos i volem que s'hi esmercin i hi destinin recursos més enllà del discurs electoralista que es concretin en accions concretes. S'ha valorat també la necessitat de considerar com a agent molt preuat que podria ser un aliat a explorar el país veí: Andorra; un nou canal per als joves? Una major promoció de la traducció de continguts? S'han donat pinzellades de projectes en curs que esperem que aviat es facin realitat.

La lluita és constant i cal vèncer les resistències tot fent camí: l'objectiu i voluntat de poder viure amb normalitat en català, qui vulgui, i frenar la disglòssia sense complexos. **El bilingüisme ha estat durant massa temps un terme polèmic als Països Catalans** i, en realitat, es tracta d'una situació lingüística que cal afrontar més que no pas una ideologia com crec que s'ha considerat erròniament. No cal que la sang arribi al riu sinó assentat les bases per a un debat constructiu, col·lectiu i militant al qual els polítics i divulgar continguts en català és tant important com tenir-hi i dur a terme un apolítica amb "normalitat", l'equiparable a qualsevol d'altra.